

En cas de necessitat podeu trucar als telèfons: 616 672 173 - 609 334 872

BARNATRESC

II CAMINADA A SANT MARTÍ DE PROVENÇALS 21/01/2018

Itinerari: Pl. de les Glòries Catalanes (*), c. Àlaba, c. Frederic Mom-pou, parc dels Ponts, pg. Marítim de la Nova Icària, pg. Marítim de Bogatell, platja de la Nova Marbella, c. Selva de Mar, pl. Ramon Calsina (1), c. Selva de Mar (2), Gran Via Corts Catalanes, c. Agricultura, Sant Martí de Provençals (control i avituallament) (3), parc de Sant Martí (4), c. Menorca, ronda Sant Martí, pont Bac de Roda (5), c. Clot, c. Mallorca, c. Rogent, pl. Sant Josep de Calassanç, c. Sant Quintí, c. Sant Antoni Maria Claret, Hospital de Sant Pau, av. Gaudí, c. Provença, Sagrada Família, c. Sicília, ptg. Gaiolà (6), c. Nàpols, av. Diagonal, c. Sicília, c. Consell de Cent, Av. Diagonal i pl. de les Glòries Catalanes (*).

Lloc de sortida i arribada: Plaça de les Glòries Catalanes, al costat del Museu del Disseny (Metro L-1 Glòries).

Hora sortida: de les 9:00 a les 9:30 h. **Hora límit d'arribada:** 13:00 h.

Distància aproximada: 13,400 km. **Durada aproximada:** 3:30 h.

Avituallament i control de pas: Sant Martí Provençals (de 10:00 a 11:30 h).

Sant Martí de Provençals

La primera constància de població es troba documentat en 989 sota el topònim de *Provençals*. La població i increment de la població a principis de la baixa edat mitjana s'atribueix a la construcció del rec Comtal una sèquia o canal d'aigua que acostava les aigües del riu Besòs a Barcelona, gràcies al qual es van construir diversos molins i masies per a aprofitar aquest riu. Per a defensar el territori aviat es va construir una primitiva fortalesa, anomenada *oppidum* el 995 i *fortitudo* el 1097. Un document del 1046 ja parla d'unes cases amb una torre prop de Sant Martí.

El nucli de població es va centrar amb l'església de Sant Martí de Provençals.

El municipi fou creat arran de les reformes de Felip V d'Espanya pel Decret de Nova Planta. El contacte entre aquest municipi i altres del pla de Barcelona al costat del creixement previst de Barcelona mitjançant l'aplicació de plans com el d'Ildefons Cerdà van conduir a l'annexió de diversos d'aquests municipis a Barcelona en 1897. Amb l'última divisió administrativa de l'Ajuntament de Barcelona en 1984, es reconeix una identitat i autonomia local en gran part del territori de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals en fer-lo coincidir amb el districte de Sant Martí.

Torre de les Aigües del Besòs (1)

També coneguda com a torre d'aigües de MACOSA, és una edificació singular que va ser construïda l'any 1882. La seva funció era garantir el subministrament d'aigua a la ciutat de Barcelona. Posteriorment va ser utilitzada en l'abastiment de la zona que era molt industrialitzada.

A finals del segle XIX, l'aigua a Barcelona i rodalia era un bé escàs. Els anys 1875 i 1876 van ser dos anys de sequera extrema. Un any més tard es publica una memòria sobre un projecte d'aigües per elevació per ser explotat a Barcelona i la seva rodalia —suburbis, segons expressió de l'època— a càrrec de la societat general constituïda aquell mateix any.

Finalment, el dimecres 21 de juny de 1882 arribà el gran dia de la inauguració. La Torre de les Aigües no està acabada encara i tenia 51 metres d'elevació —així ens ha arribat als nostres dies— establerts fins al primer dipòsit de 600 m3.

Els graffiti al carrer Selva de Mar (2)

Tot pujant pel carrer Selva de Mar, a mà esquerra i abans d'arribar a la Gran Via de les Corts Catalanes, es poden admirar un seguit de graffitis que són un homenatge a Hans H. Ruedi Giger, artista gràfic i escultor suís.

H. Ruedi Giger era un referent en el món per les seves creacions, ara és inspiració per a l'art urbà a Barcelona. El gram mural, de més de 180 metres, acull l'obra de més d'una dotzena d'artistes units en aquesta gran obra urbana, espectacular i emotiva.

Església de Sant Martí de Provençals (3)

La construcció d'una capella romànica consagrada a Sant Martí de Tours i al seu voltant una sagrera i algunes masies que s'aixoplugaven a l'empara del temple foren durant segles l'únic punt de referència de la població martinenca. A finals del segle XV es començà a reedificar l'església. Tanmateix, les obres no van acabar fins al 1688. És per aquest motiu que a la façana exterior es poden observar elements de gòtic tardà que conviuen amb un estil purament barroc. L'any 1502, l'oratori deixà de dependre de Sant Andreu del Palomar per afiliar-se a l'església de Santa Maria del Mar de

Barcelona. En aquell moment només una gran extensió de camps, llacunes, molins i algunes masies separaven els dos santuaris.

Consta d'una nau de tres trams, un d'ells amb el cor; està coberta amb una volta ogival simple; va acompanyada per dos passadissos laterals amb tribunes al damunt i queda capçada per un absis poligonal amb volta gòtica nervada. Té el cor sobre un arc carpanell de pedra. El frontis està obert amb un portal rectangular del gòtic florit a base de motlures flamígeres entrecruades i, de la meitat en amunt, en estil barroc amb una gran rosassa motllurada a mitja alçada i una minsa cornisa arquejada. Els seus murs són de carreus ben escairats i disposats en filades uniformes.

El campanar és del segle XVIII d'un estil barroc auster. Té planta quadrada (4x4 m), amb una alçada de 29 metres; està bastit amb murs de carreus ben escairats.

(4) Parc de Sant Martí

Es va crear en uns antics camps de conreu entre els molts que, fins a mitjan segle passat, van ocupar una bona part del districte de Sant Martí, un dels darrers reductes de la Barcelona agrícola. L'espai forma part del nucli antic de la Verneda de Sant Martí. Ja des del segle XVI, aquest nucli el formaven la parròquia de Sant Martí de Provençals, la rectoria, l'hostal, les masies i les altres construccions rurals escampades pel terme.

Creuat el carrer de Menorca hi ha una altra part ben diferenciada del parc. És una plaça gran, ombrívola i silenciosa, envoltada d'arbres i amb un espai ampli pavimentat. A l'altre extrem d'una plaça gran, hi ha la parròquia de Sant Martí. Aquesta és una zona singular del parc, on destaquen els elements arquitectònics que han perdurat al llarg del temps: l'església i les masies de Can Cadena, Can Planas i Ca l'Arnó.

(5) Pont de Bac de Roda

També conegut com a pont de Calatrava, substitueix l'antic pont del Treball Digne.

La planificació i arquitectura del pont són obra de Santiago Calatrava. Fou una de les primeres obres importants de l'arquitecte i part de la presentació dels Jocs Olímpics d'estiu de 1992. Va ser construït entre el 1985 i el 1987.

La calçada està dissenyada com una estructura de formigó pretesat, que es recolza sobre unes construccions suspeses muntades lateralment. El pont ha estat construït amb materials brillants al llarg del revestiment, a la zona de vianants de rajoles ceràmiques. Les baranes estan fetes d'acer inoxidable.

(6) Barri del Poblet (Sagrada Família). Passatge Gaiolà

El que avui és el barri de la Sagrada Família en el 1876 era el barri del Poblet, un suburbi d'habitatges humils i terrenys agrícoles, a la frontera de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals. Aquesta denominació es va perdre durant el segle XX en favor de la Sagrada Família, en referència a l'església monumental que en el 1883, es va encarregar al arquitecte català Antoni Gaudí.

En 1897 el poble de Sant Martí de Provençals i el barri del Poblet van quedar agregats a Barcelona units pel carrer València i cap a finals de segle, amb l'expansió industrial i l'augment de la població, es va anar industrialitzant i urbanitzant. El caràcter obrer es va imposar al pagès i moltes indústries van establir la seva seu aquí. En un centenar d'anys, l'antic Poblet ha passat de ser una zona oblidada a ser el barri més visitat de la ciutat, gràcies a la construcció de la Sagrada Família.

El **passatge Gaiolà** és un dels molts passatges que hi ha en aquesta barriada. En aquest cas, és el més antic del barri del Poblet de Sant Martí de Provençals.

PROPERA CAMINADA BARNATRESC

Caminada a Horta: 18 de febrer

Més informació: www.euro-senders.com/barnatresc
 asenexba@euro-senders.com, o trucar al 616 672 173 els dilluns laborables de les 17 a les 21 hores.